

Dumandar a temp per agüd

In Engiadina Bassa daja üna vasta sporta per personas chi chüran a lur confamiliars. Il post da cussagliaziun chüra dal Center da sandà Engiadina Bassa güda a coordinar ils differents servezzans.

In Svizra daja bundant 1,9 milliuns personas chi chüran, accumpognan e sustegnan ün uffant o üna persuna creschüda. Quai sun 35 pertschient da la populaziun in l'età da 15 fin a 64 ons. Causa il svilup demografic crescharà quista cifra constantamaing. La gronda part da quista lavur vain prestada da personas na specialisadas e dadour il sistem da sandà e dal servezzan social.

Cun agüd dal post da cussagliaziun

«In Engiadina Bassa daja blera gliued chi chüra a chasa ils confamiliars. Quants cha quai sun precis nu vaina registrà», manzuna Sylvia Parth dal post da cussagliaziun chüra dal Center da sandà Engiadina Bassa (CSEB). Suvent chüran ils confamiliars sco il partenari, las figlias o ils figls e las brüts a gliued attempada fin chi sun svesv sfinits. Perquai faja dabsögn da far per temp las ponderaziuns bsögnaivlas per ün bun equiliber tanter ils bsögns dals attempats, dals agens bsögns e da las aignas forzas. Lapro ston gnir scleridas dumondas co cha la prestaziun dess gnir bunifichada, che pussibilitats da l'agüd

ambulant chi sun avantman o eir cur ch'üna chüra staziunara es indichada. Las statisticas demograficas muossan cha la gliued vain adüna plü veglia e chi vöglian restar plü lönch pussibel in lur agen ambiaint.

In ün möd equilibrà

Id es important da sclerir ouravant che chi fa tuot dabsögn per ch'üna chüra da confamiliars a chasa possa gnir realisada in ün möd equilibrà per tuot ils pertocs. Perquai cussaglia Sylvia Parth da dumandar per temp agüd. «Nus pudain cusgliar, güdar ed organisar l'agüd bsögnaivel per schligerir quellas personas chi sun confruntadas directamaing culla chüra», disch'la. Quists servezzans tendeschan da manar in chasa il giantar, far transports o lura servezzans da chüra tras l'organisaziun da Spitex. Plünavant manzun'la cha'l barat regular cul meidi da chasa saja eir per la persuna chi chüra da grond'importanza. «Quel po organisar ils contacts bsögnaivels cun meidis specialisats o organisaziuns da chüra.» In Engiadina Bassa exista, tenor ella, eir üna buna e vasta sporta chi pissera per ün schligerimaint per las personas chi chüran confamiliars. «Uschè daja instituziuns chi spordschan lö pels confamiliars saja quai per ün di o eir per plü lönch. Quai tuot tenor giavüsch e bsögns», declera la cusgliadra.

Organisaziun e coordinaziun

Daspö l'on 2008 exista il post da cussagliaziun chi'd es integrà illa part

«Chüra – Pflege und Betreuung» dal Center da sandà Engiadina Bassa. Quist post sta a disposiziun per tuot las dumondas chi pertocan la chüra e l'età avanzada. Qua as survegna las infuormaziuns bsögnaivlas eir a regard las differentas sportas i'l sector dals servezzans socials e davart las instituziuns da chüra cun lur pussibilitats ambulantas e staziunarias.

Plünavant spordscha il post da cussagliaziun sustegn e coordinescha l'uschè nomnä «case-management». Al cumanzamaint da mincha cussagliaziun vegnan sclerits ils bsögns da la chüra. Davo segua il pass pro'ls posts specialisats per eruir ils ulterius bsögns ed incumbenzas. Es il cas plü complex vain sport üna cussagliaziun individuala e persunala al lö. «Personas chi chüran a lur confamiliars douvran minchatant schligerimaint», disch Sylvia Parth, ed agiundscha, «be uschea esa pussibel da garantir üna chüra a lunga vista.» In da quists cas organisescha il post da cussagliaziun lös da chüra saja quai per passantar là il di, la not o eir per ün temp da vacanzas.

Implü po il post da cussagliaziun dispuoner da l'agüd da perits e da bleras personas chi s'ingaschan voluntariamaing i'l sector da la chüra. «Mincha duos mais organisaina ün inscunter per personas chi chüran a confamiliars», uschè la perita Sylvia Parth. Tenor ella vain quist arrandschamaint predschà da las personas chi chüran confamigliars e promouva il barat tanter pèr. (anr/afi)